

Magyar Szállodás és Vendéglős

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

HOTELIER ET RESTAURATEUR DE HONGRIE
UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

GUNDEL KÁROLY, MALOSIK FERENC, MARENCIK OTTÓ, NEMETH ALADÁR
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTI — REDIGÉ PAR BALLAI KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION) ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IX, LÖNYAY UCCA 22. SZÁM. TELEFON: 381-152.

Tagtársaink vegyék igénybe az ingyenes borászati tanácsadó-szolgálatot!

BORÁSZATI TANÁCSADÓ-SZOLGÁLATUNKAT eddig is számos tagtársunk nagy haszonnal vette igénybe.

Testületünknek ezen hasznos támogatását minél intenzívebbé akarjuk tenni s azért fölkiértük a szolgálatot ellátó Méhész György urat (Budafok, Szent István tér 1.), hogy

HÍVÁS NÉLKÜL IS LÁTOGASSA MEG TAGTÁRSAINKAT.

Fölvívjuk erre t. Tagtársaink figyelmét és kérjük, hogy ajánló sorainkkal látogató Méhész György urat szívesen fogadják és borászati ügyben bizalommal forduljanak hozzá tanácsért.

BALLAI KÁROLY
Jegyző.

MALOSIK FERENC
elnök.

POPPER BORPINCÉSZET R. T.

BUDAPEST-KÖBÁNYA,
ELŐD UCCA 8. SZÁM
TELEFON: *1-484-62.

ALAPÍTOTT: 1869. ÉVBEN.

AZ 1922. ÉVI SZÜLLŐ- ÉS BORGÁZDASÁGI KIÁLLÍTÁSON ARANYÉREMEL KITÜNTETVE

OLVASSUK, TERJESSZÜK LAPUNKATI

SZEREZZÜNK ELŐFIZETŐKET!

A M I N A P T Á R U N K

1937	Délelőtt 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékéét ápoló asztaltársaság össze-jövetele özv. Bandi Ferencnénel (VIII, József körút 46.)	27 Szerda	Délelőtt fél 11 órakor a képesítőbizottság ülése az ipartestületben. Délelőtt 11 órakor a segédvizsgálóbizottság ülése az ipartestületben. Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Voros Simon-nál (IX, Ferenc körút 44.).
Október 15 Péntek	Befizetendő az együttesen kezelt adótartozások (házasodó, általános kereseti-, jövedelem- és vagyonedó) egy havi részlete. Addig, amíg a kivetések meg nem történek, vagy ha a kivetés fellebbezés alatt van, az előző évi kivetés egy havi összege. Befizetendő az általányozott alkalmazottai kereseti adó egy havi összege.	29 Péntek	Délelőtt 10 órakor Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékéét ápoló asztaltársaság össze-jövetele Pados Józsefnél (V, Berliini tér 4).
20 Szerda	Délelőtt 10 órakor a békéltetőbizottság ülése az ipartestületben. Délelőtt 11 órakor képesítőbizottság ülése az ipartestületben. Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Kiss Ernőnél (XI, Szent Gellért tér 3.)	November 3 Szerda	Délelőtt 11 órakor a képesítőbizottság ülése az ipartestületben. Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája dr. Goldmann Oszkárnál (VIII, Baross tér 10).
22 Péntek	Este 8 órakor vendéglősök vacsorája Potzmann Mátyásnál (VIII, Ulloi út 6.)	5 Péntek	Az adóközösség tagjainak adóátalányuk befizetése. Délelőtt 10 órakor a békéltetőbizottság ülése az ipartestületben. Este 8 órakor vendéglősök vacsorája Zauper Ferencnél (II, Fő ucca 8).
		10 Szerda	Délelőtt 11 órakor a képesítőbizottság ülése az ipartestületben. Délután 4 órakor az előjáróság rendes havi ülése az ipartestületben. Este 7 órakor Jóbarátok vacsorája Kunhegyi Sándornál (VIII, Losonczy u. 1).

Dreher Baksör

Az évad slágere

BORBABA

alkoholmentes édes must
gróf Hoyos Viktor pincegazdaságából, Mád(Tokajhegyajjal borvidék)

Forgalomba hozza:

VENDEGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R. T. Budapest, IV, Várház körút 8.
Telefon: 1-833-80.

Magyar Szállodás és Vendéglős

Néhány megállapítás belső idegenforgalmunkról.

Irta: Szilágyi Tibor dr.

FOKOZATOS FEJLŐDÉSÉRŐL TANUSKODÓ külföldi vendéfgorgalmunk a budapesti szállodák üzletmenetelére az idény-hónapokban kétségtelenül kedvező hatással van, de az év többi részében korántsem ilyen kielégítő a helyzet. A magyar szállóipar vezető egyéniségei e helyen és egybeült is számos alkalommal rámutattak arra, hogy egyes, ú. n. csúcspanapok eredményeiből súlyos hibba volna általános következtetéseket levonni, hogy szállodáink átlagos forgalma távolról sem felel meg a kívánatos és szükséges jövődelmezőség követelményeinek. Minden tapasztalt szállodai szakember egyetért abban, hogy egyre csökkenő, szinte már csönös elsorvadással fenyegető belső idegenforgalmunk céltudatos újjászervezése nélkül szállodaiparunk egészséges gazdasági fejlődése el sem képzelhető.

Az 1927-től 1937-ig eltelt 10 esztendő alatt az idegenjelenlétek száma a Csonka-Magyarországról érkezett vendégeknél 44,8%-kal, a megszállott területen lakó idegéneknél 10,1%-kal, az összes belső idegenforgalomban 38,7%-kal csökkent. Az eltöltött éjjelek számánál az összes forgalomban 20,9%-os, a csonkamagyarországi vendégek forgalmában 34,8 százalékos csökkenés mutatkozik, míg a megszállott területre való idegenek által eltöltött éjjelek száma 30 százalékkal emelkedett.

Belső idegenforgalmunk eme folytonos hanyatlása elsősorban Nagymagyarország megcsonkításának és középosztályunk ijesztő mérvű elszegényedésének egyenes következménye. A megszállott területek lakossága, politikai, gazdasági és valutáris tényezőkből kifolyólag, ezidőszerint nem töltheti be vendéfgorgalmunkban azt a természetes szerepet, mint a multban. Az ú. n. úri középosztály anyagi helyzete pedig a csonkaország területén a háború utáni években fokozatos rosszabbodást mutat. Azon fogyasztóképes rétegek számára, melyek a békeidőben egyes fővárosi szállók törzsközönységét alkották, a szállodák igénybevétele többé-kevésbé fényűzésé vált. Még az aránylag kedvezőbb viszonyok között

elő közönység is ritkábban utazik és kevesebb időt tölt a fővárosban, mint azelőtt és számos esetben inkább rokonok vendégszeretét, vagy az „olcsó” bútorozott szobák kétértékű szolgáltatásait veszi igénybe, mint a szállodák megbízhatóságát, kényelmét és higiénikus tisztaságát.

Az újabban divatba hozott „fizető vendég” intézménye, mely őshazájában, Angliában, csaknem kizárólag vidéki úri házak vendéglátására szorítkozik s mint ilyen, a szállodásparnak nem versenytársa, hanem gyakran éppen fellendítője, nálunk, a maga kifejezettebb üzleti jellegével, a magán-szobák üzletszerű bérbeadásának elfajulásával egyetemben, szállodásparnunkkal szemben illegális versenyt támaszt és azt gyöngítve, belső idegenforgalmunk egészséges irányban való fejlődésére hátráltatólag hat.

Nem kevésbé gátló tényezők egyes hatóságaink meg nem értő, bürokratikus magaslatairól leszállni nem hajlandó mentalitása, valamint a magyar társadalom egy részének az idegenforgalom nagyjelentőségű ügyével szemben tanusított sajnálatos közömbössége is. Szállodai szakosztályunk alelnöke, Nemeth Aladár, Marencik Ottóhoz intézett pohárköszöntőjében fájó iróniával világított rá arra a keserű igazságra, hogy nálunk „a polgári magántulajdon szellemében dolgozó szállóiparral szemben épp oly csodálatos, mint sajnálatos módon meg nem értő hangulat uralkodik”. Ez az érthetetlen állásfoglalás az idegenforgalom fejlődését is károsan befolyásolja. Egyes külföldi államok: Ausztria, Svájc, de különösen Német- és Olaszország példája meggyőzően mutatja, hogy a hatóságok és a társadalom megértő támogatása milyen hatalmas eredményességgel szolgálhatja a belső idegenforgalom ügyét. Ezen két utóbbi ország kormányja, hivatalosan is kifejezésre juttatott elvi álláspontja szerint, állami feladatnak tekinti, bőséges erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti az idegenforgalmi szervezkedést és propagandát. Az államhatárol, mely a községeknek egyenesen köteletségévé teszi az idegenforgalom fejlesztését, az idegenforgalmi szervezetekkel karöltve, a társadalom és a sajtó öntetlen támogatása mellett valószálgal hatóságilag irányított missziós munkát végeztet e téren.

Nálunk sem volna semmi komoly akadályja annak, hogy a hatóságok belső idegenforgalmunk megszállár-

BORKERESKEDELMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VEZÉRIGAZGATÓ: KLABER MIKSA

PINCÉSZET:

VÁROSI IRODA:

BUDAFOK, PETŐFI ÚT 14. SZÁM.

BUDAPEST, V. ALKOTMÁNY UCCA 18. SZ.

TELEFON: 2-696-98.

TELEFON: 1-142-82.

Fellner Béla f. ü. v.

Első bejárósi szállodai, vendéglői és kávéházi személyzetek közötti iroda

Budapest, IV., Molnár ú. 3. Telefon: 1-814-01

dulását lehetőbb is erkölcsi jellegű támogatással elősegítsék. Hiszen könnyű belátni, hogy ez nem csupán a szállóipar, sőt nemcsak a magyar magángazdaság elsőrendű érdeke, hanem szervesen beilleszthető egy magasabbrendű kultúrpolitikai programba is és így nemzeti művelődésünk minden társadalmi réteg és minden politikai tábor számára egyaránt nagyrésztük céljait is szolgálhatja.

A nagyközönség foglaltságának, vásárlóerejének fokozása — az idegenturizmus fejlődésének bármennyire fontos tényezője is — a mai helyzetben sajnos csak ideális gazdasági és szociálpolitikai célkitűzésnek minősíthető. Amde nem szabad bevárnunk a majdnem remélhetőleg bekövetkező kedvezőbb időköt. Most, a meglévő gazdasági és pénzügyi lehetőségek között is meg lehet, sőt meg is kell kezdenünk belső idegenturizmusunk újraszervezését. Legyen szabad az alábbiakban néhány, a tekintetben céliravezető, gyakorlati intézkedést felsorolnunk.

A megszállott területekről Csonka-Magyarországra utazók vízum-díjainak teljes és haladéktalan eltörlése. Az autós vendégturizmusra bénítólólag ható követelmények megszüntetése.

Nagyonbarányú vasúti kedvezmények az elszakított területekről három napnál hosszabb időtartamra érkező, csoportos és egyéb utazások számára és pedig nem csupán kivételes alkalmak, mint például Nemzetközi Vásár, Júniusi hetek, Szent István-hét stb. idején, hanem az év minden szakában.

Különleges tarifális kedvezmények a főváros és vidéki gyűjtőfordókat felkereső nagymagyarországi utasoknak.

Idegenturizmus szervezeteink egységesítése és országos kiterjesztése.

Rendszeresített utazási csereforgalom létesítése Budapest és Csonka-Magyarország nagyobb vidéki városai között, csoportos utazások formájában, vasúti, valamint szállodai átalány-kedvezményekkel, főként a téli hónapokban, különös tekintettel Budapest fűdővárosi jellegére, kulturális értékeire és szórakoztatási lehetőségeire.

A vidéki közléstiszteik és célból meghosszabbítható szabadságidejének intézményes bekapcsolása a belső idegenturizmus érdekkörébe, kedvezményes szállodai utalványokkal, kellőképpen megszervezett kulturális, szórakozási és sportprogramokkal.

A magánalkalmazottak fizetéses szabadságának hasonló formájú idegenturizmus érdekesítése.

A szállóipar védelmében és így a belföldi forgalom helyes irányú fejlesztésének érdekében a magánszoba-bérbeadások illegális versenyének hatóságai megfékezése

a) a magán-bérbeadások hatósági engedélyhez való kötése (erkölcsrendészeti szempontból sem közbömbös kérdés!),

b) a 30, de legalább 15 napnál rövidebb időre szóló magán-bérbeadások kategóriás tilalma útján.

Mindenen és más egyéb, hasznos gyakorlati intézkedésekkel belső idegenturizmusunk a trianoni megkötöttségek és a nem éppen kielégítő gazdasági vi-

szonyok ellenére is, viszonylag kedvező eredményeket érhetne el, ami többek között a vidéki szállodai kultúra színvonalának emelkedésére is jótékony hatással lenne. De határozott érték-többletet teremthetne a céltudatos idegenturizmus szervezetség és propaganda együttes területekben is: kiválóképpen a fővárosi gyűjtőfordó forgalmának és ezzel együtt teljesítőképeségének, valamint nem utolsósorban irodalmi, zenéi, képzőművészeti, népművészeti kultúránk népszerűsítésének, sőt említhetéseinek terén is. Kulturális intézményeinknek, a magyar szellem mult-és jelenbeli tudományos és művészeti termékeinek a művelti nyugati nemzetek egyre sürűbben hozzájáruló közönsége a legnagyobb elismeréssel adózik; a magyar tudósok, írók, művészek egész serege külföldön is dicsőséget szerez hazájának: sokat hangzottott kultúrőleányunknak csak javára szolgálhatna, ha a vidék lakossága állandóan és rendszeres kapcsolatba kerülne a magyar szellemi élet központjával, a fővárosi lakosság pedig közelebből megismerhetné nemzeti kultúránk egyik leghatalmasabb erőforrását, a magyar népet.

A gazdasági és a szellemi élet fejlődése mindig párhuzamosan halad és a két tényező kölcsönösen kihát egymásra. A nemzetgazdasági erőgyarapodás kulturális értéket teremthet és viszont. Így kapcsolódik bele az idegenturizmus fejlesztésének feladata — vitathatalan nemzetgazdasági jelentőségének messze túlmenőleg — az egyetemes nemzeti érdekek magasabb körébe. Belső idegenturizmusunk újraszervezése ilyen értelemben a magyar élet újjáépítésének is egyik jelentős tényezője lehetne.

FELHÍVÁS! Ugyfelel a Renaissance Pensióba, IV. Irányi uca 21., botársulni szándékozik. Felkerem a pensió és tulajdonosa, Erdős Aladár üzleti hitelezőt, hogy követeléseiket 3 nap alatt irodamba jelyentsék be, mert ellen esetben a társulási létrejötté esetén jelyentem, illetve a közös üzem azokért felenni nem fog. **Dr. Nagy S. Sándor**, Budapest, V, Honvéd uca 16. szám.

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

Kőbányai Polgári Serrfözde gyártmánya

Borkóraktár és Borértékesítő Részvénytársaság

Petőfi út 10—12.

Budafok

Telefon: A. 2-698-01.

Nemzetközi fürdőügyi kongresszus

— Budapest propagandája világszerte. —

Írta: Tábori Kornél.

IMPOZÁNS ÉS ÉRDEKES TÁRSASÁG gyűlt össze a Tudományos Akadémia dísztermében, amikor dr. József Ferenc kir. herceg — a magyar fürdőügy és idegenforgalom rokonszenves, derek patrónusa — trancsiál megnyitotta a Nemzetközi Fürdőügyi kongresszust. Minden európai és számos más földrészi állam képviselőit s itt-ott olyan nevek viselőit is láttuk, amelyek valóban biztosíthaták az összefüggést a Budapest Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottságnak igazgatója, Szviezsényi Zoltán ny. min. tanácsos, aki hónapokon át vezette az előkészítés ügyös munkáját, sápadtan, de önérettel nézhetet körül. A kongresszusi főtitkár, dr. Somogyi Gyula, bejárta Európát minden fontos országot a propaganda érdekében és ugyancsak erős munkát fejtett ki. Amikor fölolvasta az üdvözlésre fölkerült külföldi autorítások neveit, egy csomó nem jelentkezett. Tévedés volna azt hinni, hogy ez a demonstráció sikerét csorbította. Annyi volt a tényleg megjelent előkelőség, hogy csak a rosszakarat köthetett bele a rendezésbe ezen a ponton. Viszont jól esett hallani, hogy a világhírű Strasser tanár magyarul fejezte be a beszédét, még pedig hibátlanul, mert a magyar származás értékei is megmaradtak benne. Jól esett hallani, hogy olyan hivatalos megbízott, mint a román, sőt az angol, magyar szavakkal élte a kongresszust és kívánt nagy eredményeket kormánya nevében.

Meg kell említeni, hogy nemcsak az államok hivatalos képviselői és balneológus szakértői jöttek el, hanem utazási és általában idegenforgalmi vezető emberek is. Épp ezért sajnálatos, hogy a kongresszusi előadók közt nem hallottuk a magyar szállóipar kiváló reprezentánsait, akik pedig akár négy-öt nyelven is a kongresszus tárgykörébe vágó témákat világhíhatók volna meg.

Az ifjú királyi herceg, akinek édesapja is érdeklődve ül ott a hallgatóság első sorában, kifejtette, hogy nincs határ a szellem, a tudomány előtt, amelynek közbűségében valamennyi nemzet egyesülhet és megteremtheti a nemzetközi együttműködés útját. Vagy professzor (Breslau) tartott még szabad előadást, dőlben pedig a kir. herceg fölavatta a Szent Lukács-fürdő új ivócsarnokát, amelyben dr. Metzler Jenő fogadta a kongresszus tagjait. Tetszetős szavakkal ajánlotta föl a kir. herceg ezt a szép új milións magyar forráskincset a gyógyulni akaró, itthoni és külföldi betegeknek. A részletes szakmagyarázatot adtán dr. Dányi Mihály főorvos látta el.

✱

Már az első napon szakosztályi előadások egész sora hangzott el. A külföldiek részéről főképp német

és olasz tudósok beszéltek a gazdasági, műszaki, jogi, orvosi, idegenforgalmi és propaganda-szakosztályban. Főmértül az a kérdés, hogy mennyiben használ Magyarországnak, ha egy belgrádi orvos tanár a jugoszláv fürdőket ismerteti vagy egy leMBERGI professzor a lengyel gyógyhelyek körházeit és sanatóriumait mutatja be. De az e fajta kifogás helyét nem áll, ha megfontoljuk, hogy különben a magyar gyógyfürdők propagálására sem számíthatunk külföldi tudományos összejövetelek keretén belül.

Más oldala a problémának az, hogy nagyobb közönséget hogyan lehet biztosítani az előadásoknak, még pedig úgy, hogy a hallgatók mindegyike csak-ugyan meg is értse az előadás nyelvét, de túlzó kritikus nézheti csak a hallgatók létszámát, mert számba kell venni, hogy az ilyen előadások megjelennek külföldi tekintélyes lapokban vagy legalább folyóiratokban, rendszerint a színhely megjelenésével és esetleg külön kötetekben is napvilágot látnak úgy, hogy a világ minden fontos tudományos intézete és könyvtára megkapja, amint a foglalkozási betegségek és balesetek gyógyításának budapesti tudományos kongresszusa után kiadott 730 oldalas munka is igazolta. Maga a napisajtó ezúttal hiányosan, itt-ott protekciósan csak egyes nevek kiemelésével számolt be a kongresszusi előadásokról. Számos fontos és közérdekű előadásnak még csak a címét sem olvastuk sehol.

Néhányan a jelentősebb anyagát külön fogjuk ismertetni, amennyiben olvasnánk számára speciális tartalmat nyújt. Így a szállodatervezés művészeti architektúrális szempontjairól beszélt Bierbauer Virgil és az emsi Kampe tanár, a nagy fürdők és gyógyszállók építkezési módjairól s az így szerzett tapasztalokról Hegedüs Ármán ny. műszaki főtanácsos, az idegenforgalmi helyek statisztikáiból levonható tanulságokról szótolt Medriczy Andor, az idegenforgalmi épületek, illetve gyógyfürdők hő- és hangszigeteléséről Möller Károly, a vendéglátóipari helyek, illetve gyógyfürdők közös propagandájáról s a kúrátpusok szerint való specializálásáról beszélt Porzsol Béla és a fürdőszállók szükségéről különösen figyelemre méltóan adott elő dr. Vámosy Zoltán professzor.

Még sokelyt találunk afféle érintkező pontokat a szállóipar, idegenforgalom és a balneológia szaktermi között a kongresszusi előadásokban úgy, hogy éppen olvasnánk kielégítése végett kell még visszatérnünk egyike-másikra. A többi közt kényes részletekre is próbált tapintatosan utalni bilkei Papp Lajos egyetemi magántanár, amikor szóba hozta, hogy a mai fürdőorvosoknak betekintést kell nyerniök a fürdők

Használt National-pénztárak

garanciával, a berlini National-gyár volt műszerésznél.

Vétel, eladás, javítás, karbantartás.

KISS ÉS SÁNDORI, VII. Nyár ucca 23. Telefon: 149-852.

Magyar Mezőgazdák Szövetkeze Borpincészete

Fajborok, tömegborok, csemegeborok hordolátelekben.
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. Borok beraktározása előnyös feltételekkel. **BUDAFOK, PETŐFI-ÚT 40.**
 Telefon: 1-108-43. Telefon: 1-112-36.

gazdasági és fejlesztési problémáiba. Akár egész külön cikket is írhatnánk az afféreknek arról a sorozatról, amely például egyik legrégibb gyógyfürdőnkben a tulajdonosok és a vendéglőzem vezetősége közt támadt főkép a diétás konyha és a vele kapcsolatos panaszok miatt — egészen a végső szakítási elfajulva.

Nagyon emelték a kongresszus értékét a Királyi Orvosegyesület százéves jubileumának előadásai, valamint az Orvosi Továbbképző Tanfolyam francia, angol, svéd, belga és magyar előadókának tevékenységei.

Budapestre nézve még öröndetes és messze-ható esemény volt az, hogy itt alakult meg a Nemzetközi Fürdőszövetség és főkép a lelkesen magyarbarát Rubucci olasz professzornak köszönhetjük, hogy az internacionális alakulat állandó irodája is Budapestben fog működni.

#

Vidéki kirándulások egészítették ki a kongresszus eseményeit. Különvonaton Balatonfűredre utaztak a résztvevők, ahol egy bájos és okos fiatal hölgy, Schmidt professzor leánya üdvözölte őket angolul, azután pedig dr. Schmidt Ferenc egyetemi tanár, igazgató-főorvos tartott mintaszertűen jó előadást Balatonfűred gyógyászati értékeiről. Követte dr. Bogsch Aladár, az OMIH alelnökének előadása az egész Balaton idegenforgalmi problémáiról, a fürdőélet legújabb adataival, amelyek közt első helyen érdemel idézést az, hogy a múlt szezonban a Balatonnak már 100.000 fürdővendége volt, közte 15.000 külföldi s 14.000 ágy, 8000 szoba — 5000 folyóvízes — elégítette ki a szállókban és penziókban a vendégek igényeit. Hogy mit jelent ez a mai, súlyos viszonyok között, amikor éppen a balatonfűredi szállókongresszus anyagából tudjuk az adómozgatók, bevételmentes OTI-köbcson-ligetek, mindenfajta sérelmek részleteit, azt lapunk olvasói eléggé tudják. Mindenestre várhatunk konkrét támogatást az olyan hivatalosan intenzív megnyilatkozás után, aminőt dr. Bogschék részéről most tapasztaltunk.

Kirándultak még a kongresszisták Egerbe, Lillafűredre és Gyöngyösre, hogy a magyar vidék másféle színeit és alkotásait is közvetlenül láthassák. A jövő érdekében nem szabad elhallgatnunk azt az empirikus tényt, hogy a külföldiek között nem volt elég vezető, aki a sablonos ciceróné-módszeren felül a szakértőkhöz méltó magyarázattal szolgált volna és ezzel mélyíthette volna a különben sok szempontból hasznosnak mondható kongresszus hatásait.

#

Magára a vendéglátóiparra nehéz főládatot rótt éppen a sok kritikus szemre való tekintettel a gasztronómiai ellátás. Ami ezt illeti, a főpolgármester ünnepi vacsorája a Hungária-szálló dísztermében, a kormány fogadóestje a belügyminisztérium dísztermében, a székesfővárosi gyógyfürdők központi igazgató-

ságának ebédje a Szent Gellért szállóban, József kir. herceg elnöki vacsorája ugyancsak a Gellért szállóban, Gellér Mihály mint a Palatinus Part Rt. elnökének ebédje a Szent Margitsziget gyógyhelyi társalgójában, a Szent Lukács-turdo ebédje az ivócarnoki fő-avatás után, valamint a Svábhegyi Szanatórium teája változatos és a magyar szakácsművészetet többé-kevésbé jellemző módokat nyújtott külföldi elismerő nyilatkozatokra.

Most csak az a kérdés, hogy idegenforgalmi szerveink a további propagandával hogyan-mennyire tudják kihasználni a lehetőségeket, az ittjárt szakértők hajlandóságát és mindazokat a tennivalókat, amelyeket eddig jobbadán elmulasztottunk.

Krayer E. és Tsa

LAKK ÉS FÉSTÉK — V, VÁCI ÚT 34.

NAGY ÉS EICHNER R. T.

Szállási, kolbászárú, húskonzervek és finom felvágottak gyára.
 BUDAPEST, VI, PAULAY EDE UCCA 1. SZ. TELEFON: 12-48-36.

Villamos habfúj

1 perc alatt 1 liter tejszínből 3 liter habot fúj.
 Ára 190 pengő. Kapható részletre is. Díjtalan bemutatás.
Rádióberlet havi 5.— pengőtől
Gramofonerősítő, rádióhoz kapcsolható elektro-
gramofon és mikrofon havi 8.— pengőtől

ODEON, KÁROLY KIRÁLY ÚT 5. TEL.: 149-607.

Mi volt száz év előt?

(Harmadik és befejező közlemény.)

Közi: **Mazsáry Béla dr.**

VÉGÜL NEZZÜK, MIT IR az akkori sajtó az 1837-es év vendéglőiparáról.

A leglátogatottabb bálók a redutbeliek. Ezeket állandóan 2—3000 szórakozni vágyó pesti látogatója, de előfordult a farsang folyamán, hogy 3500—4000 ember is ott tölögött a redut termeiben. Ranganban a Hétválasztó fogadóban rendezett bálók következtek. „A hétválasztó hotel haszonbérletje, Hauer úr a farsangban hét társas-bált adand” — olvassuk a Rajzolatok január 15-iki számában. A Hétválasztó terméi sokkal kisebbek lévén a redutbelieknél, ezeket csak 7—800 ténckeszdű polgár és delnő látogatta.

Farsang után ez évben is megkezdődtek az úgynevezett reuniók, vagyis a zenés, táncos vacsorák. Igen télies, hideg lévén a tavasz, mintegy meghoszabodott a báli idény. „Idei tavaszunk november levegője okozhatá, hogy fővárosunkban bálozni kezdenek a mulatni szeretők — szól a krónika május hó 28-án —, így láttunk Urnapján, május kellős közepén egy csinos polgári táncmulatságot a „Mátyás Király” című vendéglő fogadójában; egyet a városligetben, így látunk egyet a pesti nagy redut-termeiben vásárcor (érti alatta a Medárdus napján, június 8-án megtartott nagy pesti vásárt) „Erinnerungsball” nevezet alatt, melyben minden részvevő szépek (vagyis delnőnek) egy-egy szívárvány legyezővel (Iris-Fächer) fog a báládó kedveskedni.” (Rajzolatok, I. 344. l.)

A vásár, a pesti vásárcor, melyekről az előbbi tudósítás megemlékezik, voltak a száz év előtti Pest idegenforgalmának fénynapjai. „Hiteles külfölből tudjuk, hogy városunkban vásári alkalommal — mint az egykorú tudósíté jelenti — rendszeren mintegy 20 000 idegen szokott megfordulni, mintegy 13 millió forintnyi értékkel, melyből egy-egy vásár alatt hét-négyezred millió forintnyi forgattatik meg kölcsönösen.” (Rajzolatok, I. 360. l.)

Az ezévi Medárd-vásárnak is voltak előkelő külföldi látogatói: „Vásárunkon összesereglett vendégeink közt Gustav Vara (svéd) királyi herceget 's a bécsi udvarnáli párisi követség első titoknokát, Défayére urat is láttuk több franciákkal együtt.” (Rajzolatok, I. 368. l.)

A tavaszi népünnepek a rossz időjárás miatt igen gyengék, sőt az egyik szerencsétlenül végződött: „A' Gellért-hegyi nép-ünnepe, mely mintegy tavaszüdvözléseül szokott tartatni Budán a' Gellért hegyén mindenkor hívsév-hétfői delután, az idei mostoha idők miatt csak gyümölcs-öltő Boldogasszony napján tartatott. Azonban fele annyi nép sem ment-fel az idén, mint máskor a' még egészen fakó színű 's élet nélküli természetet mutató hegyre. A mostoha időjárat tehát valamit visszatartá a' természet kifejlését, így a jó kedvű budapestieket is komolyokká tette.” (Regelő, I. 230. l.)

„Május első napja nálunk borúsán 's ez okból kissé hívesen virradván-fel a' különben e' napot már korán reggel szabad vízdekeken izleli budapestieket jó formán vissza rezentené a' korán keléstől 's ez volt oka, hogy a' mulató helyeken, jelesen a' budai

városmajorban nem vala látható oly sokaság együtt, mint máskor.” (Regelő, I. 294.)

„A Pünköszt-hétfői népmulatság Budán a' ligetszuban és Svábhegyen szomorúan végződött. A' milly kellemes meleg volt a' pünköszt-vasárnap, éppen oly rémítő lón a' hétfő. Ez utóbbi napfényvel ugyan, de ködös levegővel 's alszellel derült-fel. Mind ezen előjele a' változó időnek nem jeszte vissza számos budapestit, hogy az elébb búsiót, komor napok után ki ne ránduljon a' budai hegyek közé, részint, hogy a' budaközi (budakeszi) vagy remetemáriái ájtatosságban, részint a' budapestiek 2-ik népmulatságában részt vehessen. Korán reggel tódult a' sokaság kifelé 's a' Leopold mezeje, ligetzug és Svábhegy regényes oldalait festőleges csoportosulatokkal hímezé. Itt muzsika zengett, ott dalok hangzottak; mások a' nyílt teremben táncoltak; egyebek a' fákra aggatótt köteleken hintáztattak; majd ismét a' fiataliság enyelelve 's játszadovva dévajkódek, míg a' korosabbak a' negyed, fél, egész, sőt 2 akós hordókból csurogtatták a' becses szőlő nedvet, a' nőnem pedig a' már jótormán zöld fák alatt részint készíté, részint kiosztá az ebédet. A' vendéglő házaknál már tízenegyedfél órákor voltak elfoglalva az asztalok 's még két órákor is mesterség volt helyet nyerni.” Delután két és három óra közt megeredt az eső és sűrűn omlott tíz óráig, „sőt három és öt közt hat ízbeli jégesőtől, melynek némely szeme galambtojásnyi volt”, egész fehér lett a zöld gye. A felhőszakadás lehetenné tette a kocsiokozlekedést. Akik megjedve az esőtől, gyalog hazafelé indultak, belekerültek a felhőszakadásból eredő vízáradásokba s többen szerencsétlenül jártak. Az óvatosabbak s ezek voltak nagy tömegben, nem is mertek elindulni. „Igy történt, hogy a' mulatóknak nagy része, kicsinyje és nagya, kénytelen volt a' vendégházak kis szobáikban össze-

CSÁKY-féle MUST MOST

CSáky vezetése
alatt álló

SAJTOLÓ-
ÜZEM

IX., Erkel- u. 17.

Telefon : 384-535

MÁRKA - MUST!

Must kiszolgálás
megkezdődött.

Uzemvezető.

Csak ezen fényképpel ellátott igazolvánnyal rendelkező alkalmazottamtól sziveskedjék árut elfogadni.

Telefoni megrendelések a város bármely részébe azonnal teljesítenek.

szoruva, álmallanul 's mikép lehető, magát mulat-tarva, tölteni az éjt 's másnap reggel részint gyalog, részint az érettek jött kocskicon a városba térni. Így tehát második népünneppünket sem engedé az idej mostoha idő az öröme teljes mértékéig izlelnünk." (Regelő, II. 326. — Rajzolatok, I. 320. I.)

„Buda és Pest illő nemzeti fénnel ünnepelték meg Sz. István első keresztény királyunk dicső emlékezeit napját. Virradatok mindjárt a két főváros minden tornyajból harangzúgások jelenték a' nap örömet, majd a temérdek buzgó nép 's a' két főváros minden czéhei szép rendű menettel a' budai várba gyűlekeztek fel." Az ünnepi körmenet, a nagymise a rendes fényes külsőségek között folyt le. „Délben több főhelyeken gazdag 's fényes ebédek adtak, melyeknél felséges királyunkat 's az egész uralkodóházat 'sat. számos vív pohárköszöntések történtek." (Hazai és Külföldi Tudósítók, II. 121. I.)

„Leopold mezei népünnepp. Szünetlen kavargó, a' jövők 's menők által apadó 's növekedő mozaik örvényként forrongott a' vendéglő előtti udvaron 's fák alatt zajgó néptömeg. Kisebb 's nagyobb csoportokban tanyáztak fűre, 's fák lombjai alá telepedve a' vigadók; itt földre terített kendőkön talozták málhájk tartalmát, a' pirosan sült kappant, halvány sajtot, porhanyó kalácsot, a' ropogó borkorcsolyának nevezett pogácsát; amott könybe lábadt, égre függesztett szomokkal szívá kulacsának sahegyi pogány cseppjeit a' család-apa; túl rajta vizez szöbörtl' széles nyakú üvegből egy magát izzadtát tánczolt posgás pór-hölgy; itt poharakat 's pipákat játszott-ki egy zsidó; amott narancs, füge, czukros mandula és kova-czukor tartalmú ládájával járt kínálkozva az olasz; itt Phrao barna unokáinak víg hangjain lejtének fűrge ifjak 's hölgyek a zöld gyepen és a tánczteremben." Késő napszáltaig tartott az év utolsó s egyedül jól sikerült népünnepe. (Regelő, II. 45.)

Feltűnően kevés ez évben a látványos mutatványok bemutatása fogadói helyiségekben. Csak egy ilyen híradást találtunk a Honművészen, a szeptember 24-i számban. „Pesten Gautier kótteltánczosai és lovagművészei a' Király-utczában, a' Remete" czímer alatti kertben adták mult hetekben mutatványaikat." (II. 624. I.) Új vendéglő nyitására ill csak egy hírt

olvastunk az év folyamán. „Aki kellemesen és olcsón akar jó és izletes dinert vagy souper elfogyasztani, az teljes melegegedésére megkaphatja azt Potachik József úrnak a Kis-Hajó-utczában újonnan megnyitott, előkelően és pazarul berendezett „a Sperihez" czé-gérezett vendéglő helyiségében. Az ételek jók, az italok valódiak és a kiszolgálás előzékeny és gyors." (Der Spiegel, II. 720. I.)

Mintthogy, miként láttuk, a tavasz ez évben telinek is beillt volna, a nyári időnyre először is a városbeli fogadósok készültek fel. Már április végén olvashatunk ilyen előkészületekről. „A mindinkább közeledő meleg évszakra, mikor az emberek a vendéglők szűk és nyomott levegőjű helyiségeiből barátságosabb, szabadabb tájakra vágyik, ajánljuk a régi, jónévvű Hétfalvasztó bájos helyiségeit, melyeket Hauer úr, az előnyösen ismert bérli a legizlésebben átalakíttatott és újra berendezett. Itt az ember nemcsak hogy szabadban fogyaszthatja el ebédjét vagy vacsoráját kedélyes nyugodalommal, hanem célszerű berendezéssel rendelkező gondoskodtak a légvonat megszüntetéséről, amely az ilyen helyiségekben káros és zavarólag szokott a vendégekre hatni. A konyha és a pince, melyeket Hauer úr és neje vezetnek, már annyira közismertek, hogy felesleges dicsőerőn írni róluk. Szórakoztató, vidám zenében sem lesz hiány." (Der Spiegel, I. 271. I.)

Május közepén kedvezőbb időjárást óhajtt az újdondász, hogy a pestiek kellőképpen élvezhessék a Három Dob (ma Dob) uccában újonnan létesített nyári helyiséget, melyet Gastel Ferenc bérli úr nyitott a Vadászúrt tulajdonosának, Wagner úrnak házában. Az újdondász külön kiemeli, hogy Engert úr festményei igen hatásosak és barátságossá teszik a kerti szalont. (Der Spiegel, I. 312. I.)

Igen látogatott volt a Váci uccai „Nádor" fogadó

Alrozs és vásznadrók

GYÁRI LERAKATA
BLAU JENO, BUDAPEST, GR. TISZA ISTVÁN U. 11. TEL: 180-643

Kívánatra utazómat úgy helyben, mint vidékre vételekényer nélkül elküldöm.

SZÁLODÁNAK VAGY PENZIÓNAK Igen alkalmas **komplett hálószoba**, mosdóval, márványai, tükrökkel **eladó**. — Megmutatja naponta délután 4 óráig az Akácia u. 18. számú ház felügyelője.

ELADÓ

a Balaton legjobb helyén **vendéglő, étterem**, befogadóképessége kb. 400 személy és 10 szobás **penzió**. Cím: **Hozbor József, Siófok**.

Schillinger Anna GÖZMOSÓGYÁR RT.
Budapest, VI, Vörösmarty ucca 47 b. Telefon: 121-385.

Szállításhoz díjtalan kölcsön-hordót ad Kecskeméti, helvíciái, szikrái, izsáki, orkényi kis és nagy udalmi borokt közvetlen a termelőktől bármilyen mennyiségben közvetli:

DEUTSCH GYULA BORBIZOMÁNYOS
Irodák:
Budapest, Royal szálló. Kecskemét, Beretivás szálló

Vásároljon osztálysorsjegyet

TÖRÖK-nél

Nyereményhúzás

október 16-án kezdődik.

TÖRÖK A. és Tsa.

BANKHÁZ RT.

BUDAPEST, IV, SZERVITA TÉR 3.

Egy sorsjeggyel elérhető legnagyobb nyeremény

700.000 P

1. osztályú sorsjegyek:

Egész sorsjegy P 28.-	Fél sorsjegy P 14.-	Negyed sorsjegy P 7.-
---------------------------------	-------------------------------	---------------------------------

TELEFON: 1-820-66, 1-809-61.

DUBOVETZ EMIL

hűskülönlegességei

Előhelő szállodák, vendéglősök,
intézetek, szanatoriumok és
menzák szállítója.

BUDAPEST,

V., Lípót körút 17. Telefon: 1-263-08.

nyári kertje is, melyet „Elysium”-nak nevezett el a fogadós, s ahol minden szombat este Zóhls, a pesti Strauss hangversenyzett. (Der Spiegel I. 383. l.)

Ezek a „szabad ég alatti reüniók”, ahogy ekkoriban a nyári vendéglők hangversenyesztjeit nevezték, igen kedveltek és látogatottak voltak. A legnevezetesebbekről ékeppen számol be a „Honnművész” július 30-i száma: „1. a ligetbeliek a három dob utsza vége felé, hol egyszerre két orchestrum is szokott játszani, u. m. Zóhls és Gobbié. Azon kívül, hogy a csinos kertecske díszesen megvilágítatik, különféle tréfák is mulattatják itt a közönséget. 2. A „remete” című kertli reüniók, a Király utsza vége felé, közel a fasorhoz, hol a kert hasonlólag számos mécskkel szokott kivilágíttatni 's a vendégeket majd Zóhls bandája, majd katonai hangászkar (így neveztek akkor a zenekart) mulattatja. 3. a Wagner-kerti reüniók a három dob utsza elején. E' kertecske lehetséges csinos készülettel csak az idén nyitított meg és a városához közel léte miatt élénken látogatattik, a hangászat kisebb karból szokott állani.” (Honnművész. II. 487. l.)

Október elején már megkezdődött a téli idény, természetesen, mint mindenben, itt is Hauer úr vezett. „Hauer úr a Hétválasztó hotelnek bérlije 8-kán kezdé meg télszaki reünióit az általa hirdettet Georgiania-ünneppel. Minden asztal el volt foglalva a mind két nembeli vendégektől. Hauer úr georginiákkal ékesített zöldfüzérékkel és lámpákkal díszesíté a teremnek több részét, nagy virágbokréttákkal az asztalokat, melyekre a legjobb készületű étkek hordattak fel.” (Honnművész. II. 672. l.)

Két év előtti krónikánkban már megemlítettük, hogy különösen a báli idényben nagyon emelkedett a pezsgófogyasztás s a kulföldiről behozott pezsgőkön kívül már akadt magyar pezsgő is. A magyar pezsgő készítésének elősegítésére a Honnművész 1837 október 8-i számában részletesen leírja, miként kell pezsgőt készíteni. „A magyar habzó vagy pezsgőbor a francia champagne-i bor módjára ékeppen készíttetik: Szüretkor a rendes szedők előtt néhány értelmesebb szedőket előre kell bocsátani, 's ezekre az ép, minden aszú vagy rothadt szemek nélkül, szép formént, tejér szőlő, fehér purcsin (ha találtatik, ez a három legjobb faj) királyedes, juh-fark szőlőfürtöket vigyázva meg kell szedetni, 's a szedőre parancsolni, hogy a' szemek épségben maradjanak a' fürtökön. Így a' rendelt helyre vitetvén a' megszedett szőlő, ha szemelő eszköz van, az által a' szemeket a' kacsokról le kell szedetni; ha pedig oly műszer kéznél nem volna, rendelni kell gyermekeket, kik a'

szemeket egyenként leszedjék. E' meglévén, a' szemeket szőlőtörő hengeren össze kell törtetni, azután tiszta száka töltetvén, gyengén ki kell tapostatni, a' kítaposott levét mindjárt féltenek, bűdösökével előre keményen ellátott, fennálló hordóba kell tölteni, mely hordót már előre mintegy harmadrésznyi magasságán meg kell furni, és bele csapot útni. Így kell folytatni a' tiszta mustnak bele töltését, míg tele nem lesz; akkor be kell takarni, hogy semmi bele ne hulljon, 's ugy hagyni hívesebb időben 24 óráig; melegebben 12 óráig is elég. Ekkor a' már szépen meghiggadt mustot a' csapon le kell eresztelni, és egy két fenékű, bűdösökével jól ellátott hordóba kell átaltölteni, megjegyezvén, hogy igen sok függ attól, hogy csupán meghiggadt vagy megitszult must töltessék a' hordóba. A' fenn leírt szőlőszedést, taposást, musthiggasztást és lecsapolást addig kell folytatni kinek, kinek, míg annyi hordóval szűrt, mennyit habzó bornak akar készíteni.

Így tele levén egy vagy több hordója valakinek tiszta higgadt musttal, azt leaknázza, vagy lekarikázza, és a' pinczébe lerakattja, 's ott áll az csendesen mind addig, míg egészen meg nem tisztul, mi a' Hegyalján mintegy december vége felé esik meg. Az ily must is mindig fog egy kevéssé forni, azért egy arasznyi hijjának kell lenni a hordónak, de karikáját soha sem kell felvenni.

December vége felé egy más kisebb Weingrűn-vízzel jól kimosott hordóba, vagy ha Weingrűn nincs, más akármely tiszta hordóba, melyet ugy, mint új borlegházskor szokták rendesen, gyengén meg kell kénkövezni, le kell huzni ismét a' bort, megjegyezvén itt is, hogy csak a' tiszta színborot kell lehuzni, a' többi más haszonra fordíttassék. Így álljon jól lekarikázva szinte januarius végeig, vagy februarius elejéig, midőn hasonló módon kénkövezett kisebb hordóba le kell huzni — így marad azután tavaszig. — Midőn a' természet kikeletkor mozogni kezd, késedelmezés nélkül le kell a' bort butelliákba szedni, olyl móddal, hogy, ki édes habzóat akar készíteni, minden butelliába tegyen előre 2—3 lal porrá tört czukrot — a' butelliákat erősen be kell dugni, dróttal lekötni a' dugót az üveg szájához, s így beszurkolni és pinczébe berakattni fektetve vagy állva: legjobb stellásokra ugy rakatni, hogy különös osztályba jövén minden butellia, az elpattanó palackz a' másinak kárt ne tehessen; a' kifolyt bort is bizonyos edénybe fel lehet fogni. — Az így készült bort auguszton végén lehet inni. — A' champagne butelliák ilyl borhoz is a' legalkalmasabbak, minthogy legerősebbek.” (Honnművész. II. 614. l.)

Kitűnő a **Dröher keksz** és a **Dröher csokoládé!**

Kohn Mór

f. ö. v. **közvetíti az összes vendéglői és szállodai személyzetet.** — Megbízható felirónöket és konyhai személyzetet. — Budapest, VIII., Rákóczi út 47. sz. — Telefon: 1—339—21.

Nyugdíjgyesületi ügyben Bolgár titkárral értekezni lehet naponta 1—2 óra között.

Az előljárásgünk

október havi ülését 8-án tartotta meg a tagok élénk részvételével.

Malosik Ferenc elnök Kraszner Menyhértet és Csákdódi Jánoszt kérte föl a jegyzőkönyv híresítesére s azután a következőket mondotta:

„Az elmúlt hónapban kiváló elnöktársamat, Marencich Ottót, a Kormányzó úr kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki.

Ipartestületünk kezdeményezésére fehérazstálnál tisztelői, barátai és kartársai gyűltek össze, hogy tisztelőitüknek és elismerésüknek kifejezést adjanak.

Nem mulaszthatom el, hogy az előljárásg színe előtt Marencich elnöktársamat ne üdvözöljem. Egy hosszú, munkás és eredményes életet emelt ki a munkanapok szűkeségéből a Kormányzó úr figyelme és mi boldogok vagyunk, mert ezáltal nemcsak az ő személyét, hanem az iparunkat is kitüntetés érte, amelyet kora ifjúságától kezdve teljes odaadással és látható eredménnyel munkált.” (Leikes eljenzés.)

Ezután Molnár Sz. Dezso ügyész ismertette a dr. Gönczy-féle ajánlatot a Breuer-ügy likvidálására, amelyet annak fölötvasása, részletes és beható megmagyarázása után az előljárásg egyhangúan elfogadott.

Ballai Károly jegyző a pénztári kezelés eredményeinek jelentését a szakiskola költségvetését, valamint jelentését ismertette. Közölte, hogy a szállodák vezető tisztviselői kört alapítottak, lapot indítottak s javaslatára az előljárásg erkölcsi támogatásáról biztosította az új egyesülést. Szó volt az alapszabályrevízióról is a költségvetési munkálatok megkezdéséről is. A kontér-jelentés után, amelyet Téglássy Ernő ismertetett, az ülés befejeződött.

Taggyűlés.

AZ ELNOKSÉG t. é. október 11-ére taggyűlésre hívta össze kartársainkat, hogy az aktuális ügyeket megtárgyaljuk, megbeszéljük a közel jövő teendőt. Tagjaink szépszámmal jelentek meg az ipartestület tanácsstermében, ahol az ülést az elnök Malosik Ferenc a következőképpen nyitotta meg:

Mélyen tisztelt! Taggyűlés!

Iparunk életében mindig nevezetes lesz ez az esztendő, mert ebben olyan rendelkezések jelentek meg és olyan rendelkezések vannak előkészületben, amelyek iparunkat lényegében érintik.

Mind valamennyie eddigi ipari gyakorlatunkat teljesen át fogják formálni. Nehéz az ipartestület elnökségének és előljárásgának feladata, nagy felelősséget kell viselnie és bár mindent elkövetünk, hogy ezek a rendelkezések iparunk szempontjait figyelembe véve adassanak ki, szükséges az is, hogy tagjaink a legteljesebb mértékben támogassanak bennünket.

Nemcsak olyan támogatást értek ezen szó alatt, amely: talán politikai támogatásnak mondhatnánk, hogy tagjaink bizalommal legyenek a választott vezetők iránt, hanem ennél nagyobb támogatást kérek: minden egyes tagunk pontosan és lelkiismeretesen tartsa be mindazokat a most életben levő megállapodásokat, amelyek az ipar gyakorlására és a személyzet alkalmazására, fizetésére, ellátására vonatkoznak, mert ezeket

Rácz Zsiga

CIGÁNYPRIMÁS — SZALON ÉS JAZZ — ZENEKARI KARMESTER
MŰVÉSZÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST, VI, VOROSMARTY UCCA 62

a nagy horderejű rendelkezéseknek élet csak akkor fogjuk tudni tompítani, ha hivatkozhatunk arra, hogy ipartestületünk tagjai anyagi és erkölcsi kötelezettségüknek a közleletek és az alkalmazottak felé pontosan és lelkiismeretesen tesznek eleget.

Előkészület alatt van iparunk alkalmazottainak a minimális munkabéret, szolgálati idejét és fizetéses szabadságát szabályozó rendelkezés.

Ezen három területen végrehajtandó kormányrendeletek teljesen megváltoztatják iparunk mai arculatát. Mind a három vonatkozásban iparunknak nincsen mulasztása, amit a mostani gazdasági helyzet és üzleti forgalmunk lehetővé tett, azt megtettük.

Megtetjük úgy, hogy ennek terhét mi viseljük, anélkül, hogy megfélemlült volna a fogyasztóközönségre való áthárítását. Tehát nemcsak a nyersanyagok drágulását nem tudjuk megfelelő mértékben áthárítani, hanem a belső üzletlethez ezen emelkedése még nagyobb gazdasági gyengülést okozta iparunknak.

Előljárásgünk munkaügyi bizottságunk munkakörébe utalta ezen problémáink kidolgozását, amelyet annak idejét majd publikálni fogunk.

A kereskedelemügyi minisztériumban — ezt tapasztalatlából állapíthatom meg — iparunk iránt jóindulatot táplálnak és meg van a hajlandóság iparunk közérdekű törekvéseit támogatni és szakszerű javaslatait teljesíteni.

Az ipari terhek növelésével szemben — amit a személyzettel kapcsolatosan tervbe vett rendelkezések jelentenek — előljárásgünk jogot kapott arra, hogy az árrögzítők ellen lépélhessen.

JÁTSSZUNK PIATNIK- KÁRTYÁVAL

Kíméletes mosás!
Ragyogó tiszta fehérnemű!

A szálloda- és vendéglősiiparnak előnyös árak!

NOVA
FEHÉRNEMŰ ÉS VEGYTISZTÍTÓ R.T.

Visegrádi ucca 31.

Telefonszám: 2-900-79.

SCHILLINGER MIKSA

háskülönlegességek

Előkelő szállodák, vendéglők
szállítója

BUDAPEST,
VII., Király-u. 15. Tel.: 1-428-66.

Előjáróságunk az árrömbölés megakadályozásával behatóan kíván foglalkozni.

Éppen ezért felhívjuk tagjainkat, hogy minden olyan jelenléteket kellő bizonyító adatokkal terjesszék elnökségünk elé — amelyekből árrömbölásra következtetni lehet —, hogy ki vizsgálhassa az ügyet s amennyiben az árrömbölés tényét megállapítja, az előjáróságnak előterjesztést tegyen az árrömbölés elleni fellépésre.

Ipari érdekeink védelme ezen intézményesen biztosított joggal teljesessé válik.

Repülő-bizottságunk a jogosulatlan vendéglőspárt őrök kihágásait megállapítja és ellenük az ipartestület hivatásos eljár. A jövőben pedig a testületen belüli árrömbölést folytatások ellen — amivel súlyos gazdasági kárt okoznak tagjainknak — tognak orvoslást szerezni.

Ugyancsak meg van a kereskedelemügyi minisztériumban a hajlandóság a kifözögnyek az általunk javasolt szempontok figyelembevételével való rendezésére.

Ezen ügy az utolsó stádiumban van és rajta leszünk, hogy a kifözögpart szabályozó rendelet még ezévbén megjelenjenk.

Láthatják igen tisztelt tagjaink, hogy milyen nagyhatású törekvésekkel kell nekünk megbirkózniuk, azonban mi teljes szellemi és erkölcsi felkészültséggel iparunk ezen problémáinak kedvező megoldására törekvünk.

Hogy ezen munkánkat minél eredményesebben elvégezhessük, ismételten rámutatok arra, hogy ennek egyik alapja a szállodás- és vendéglőspárnak azon erkölcsi alapon való folytatása, amely iparunkban tisztelretremelő hagyomány s amelyől eltérni minden erkölcsi értékeink elvesztésének kockázatával lehet csak.

Mi szakmunkásainkal együtt dolgozunk és éppen ezért szakmunkásaink helyzetének biztosítását nem hanyagolhatjuk el. Ez józan ipari és kereskedelmi felfogás.

Azonban szükséges ahhoz, hogy ezen terhetek viselhesük, az hogy a szállodás- és vendéglőspárt a jogosulatlan kontárkodás, valamint belső árrömbölés ne sorvassa és a hatóságok idegentorgalmi érdekeiből a szállodás és vendéglőspár törvényes üzletkörtét a legteljesebb mértékben védjék meg.

Ezzel a taggyűlést megnyitom.

Az elnöki megnyitó után Leimert Ferenc, Vajda Andor, Kaliszta Nándor, Bulányi János, Knecht István, Kass János, Zaupe Ferenc, Horváth István különféle ügyekben szólaltak föl s a fölvetett kérdésekre az elnök, a jegyző és az aljegyző adott választ.

Üzlethelyiség hiányos megjelölése.

AZ ELSŐFOKÚ RENDŐRI BÜNTETŐBÍRÓSÁG terheltet üzlethelyiségnek nem megfelelő cégtáblával megjelölése miatt megbüntette.

A II. fokú rendőri büntetőbíróság az I. fokú ítéletet helybenhagyta a következő megokolással:

„Az elsőfokú rendőri büntetőbíróság által hozott ítéletet jóváhagyom, mert a 78.000/1923. K. M. sz. rendelet 124. §-ának 5. bekezdése értelmében az üzlethelyiségen az üzletvitelért felelős személy nevét is meg kell nevezni, nemcsak a cégjegyzési nevet, továbbá az elsőfokú rendőri büntetőbíróság jelentése szerint a cégjegyzési név is úgy van feltüntetve, hogy üzletzárás esetén még az sem látszik.”

A Kihágási Tanács 2067/1937 kih. sz. alatt a III. fokú ítélettel az 5 pengő büntetést 10 pengőre emelte.

A Kihágási Tanács a másodfokú ítéletet minősítő és büntetést kiszabó részében megváltoztatta és terhelhet büntőnek mondta ki az 1922.XII. tc. 56. §-ának negyedik bekezdésébe ütköző kihágásban, melyet azáltal követett el, hogy a felelős vezetése alatt álló rt. üzlethelyiséget hinyosan jelölte meg, ezért az 1922.XII. tc. 126. §-ának 1) pontja alapján 10 pengő pénzbüntetésre ítéli.

A Kihágási Tanács megállapítja, hogy a terhelt felelős vezetése alatt működő rt. üzlet úgy van megjelölve, hogy a felirat csak akkor látható, ha az üzlet nyitva van.

Minthogy az 1922.XII. tc. 56. §-ának rendelkezései szerint az iparos üzlethelyiségét annak külső részén cégtáblával köteles megjelölni, ugyane § negyedik bekezdése szerint pedig a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetett céggel rendelkező iparosok és kereskedők céjúket cégtáblájukon a cégjegyzékbe történt bevezetésnek megfelelően kötelesek feltüntetni, ez pedig a fentebb előadottak szerint meg nem történt, nyilvánvaló, hogy terhelt, aki az ipartörvény rendelkezéseinek megtartásáért felelős, az 1922.XII. tc. 56. §-ában foglalt rendelkezéseket megszegte, ezért büntössége megállapítandó volt.

Teljesen téves és minden jogi alapot nélkülöz a másodfokú ítéletnek az az érvelése, hogy terhelt a 78.000/1923. K. M. számú rendelet 124. §-ának értelmében az üzlethelyiségen az üzletvitelért felelős személy nevét is tartozott volna megnevezni. Ez az érvelés azért téves, mert az idézett törvényhely a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetett részvénytársaságokra nem, hanem csupán a közkereseti társaságokra vonatkozik, a törvény a részvénytársaságoknál megelégszik azzal, ha az üzlet a cégjegyzékben megfelelő módon van megjelölve.

A jogosulatlan iparüzés büntethetőségét nem szünteti meg az a körülmény, hogy terhelt időközben iparjogvisítványt szerzett.

AZ I. FOKÚ RENDŐRI BÜNTETŐBÍRÓSÁG terheltet iparjogvisítvány nélküli élelmiszerekkereskedés miatt az 1922.XII. tc. 127. §-a alapján elítélte.

Békés vármegye alispánja 1139/1936. kih. sz. alatt hozott II. fokú ítéletével az I. fokú ítéletet helybenhagyta, a következő megokolással:

„Helyes indokain felüli helyben kellett hagyni az I. fokú ítéletet azért, mert a fellebbezésben foglaltak védekezésül el nem fogadtatók.

A fellebbezés szerint a terhelt ellent tett feljelentés a május hó 9-i állapotot teszi vád tárgyává és ekként terhelt e napon elkövetett cselekményeért volna felelősségre vonandó, ekkor azonban iparjogvisítványt már kezében volt. A fellebbezés állítása téves, mert a szóbanforgó cselekmény folytatóságos kihágási cselekménynek tekintendő, terhelt az iparüzés időbeli megkezdésétől mindaddig, amíg részére az iparjogvisítványt ki nem adottak, kihágást követett el, a feljelentés pedig nem jelöl meg az időpontot, amely alatt a kihágás elkövette, a hivatkozott május 9-i dátum mindössze a feljelentésnek, mint hivatalos iratnak a keltezése. Ennélfogva az eljáró bírónak kötelessége volt hivatalból kikutatni, hogy a kihágási cselek-

NAGY IGNÁC pincetelszerelési
cikkek raktára
BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRÜT 9.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát, ú. m.: borszivaltűk, szűrőszépek, palnák, parafadugók, címkek stb. T. 1-415-15.

mény mikor követetett el és miután terhelt beismerése folytán a kihágás elkövetésének időpontját és tényét kétséget kizáróan megállapította, köteleessége volt marasztaló ítéletet hozni.

Ami pedig az 1922.XII. tc. 42. §-ával szemben állítólag kialakult szokásjogot illeti, arra a fellebbezés tévesen hivatkozik, mert országos jellegű ilyen szokásjog ki nem alakult, helyi szokás pedig, még ha kialakult volna is, törvényirányító hatályú nem lehet. Erre terhelt annál kevésbé hivatkozhat, mert az íratok között fekvő tárgyalási jegyzőkönyv adatai szerint terhelt hasonló cselekmény miatt már egy ízben meg volt büntetve.

Ami végül a fellebbezésnek azt az állítását illeti, hogy a vád tárgyává tett cselekmény tényálladáéhoz tartozik, hogy a tettes tudatosan és szándékosan cselekedjék — ez az állítás ismét helytelen, mert a Kbt. 28. §-a szerint a kihágás gondatlanságból elkövetve is büntendő, hacsak a vonatkozó törvény más nem rendel. Miután az 1922.XII. tc. kivételt nem állapít meg, jelen esetben a kihágás gondatlanságból elkövetve is büntendő. A tudat hiányára pedig terhelt annál kevésbé hivatkozhat, mert hasonló kihágás miatt már egy ízben büntetve volt.

A Kihágási Tanács 6298/1936. kih. sz. által hozott végzésével a további fellebbezést hivatalból visszautasította.

Ezek előrebocsátása után a következő pontokban ismertetjük a kötelező százalékrendelet érvényes határozatait.

1. Százalékot mindazon vendéglőkben és helyiségekben, amelyekben azelőtt borralvaló adás szokásos volt, kötelező felszámítani.

Még az esetben is kötelező a százalék felszámítása, ha külön fizetőpincér nincs is alkalmazva és a tulajdonos számla.

2. Százalékot csak azokban a kisebb vendéglőkben nem kell felszámítani, amelyekben a kiszolgálást maga a tulajdonos végzi, vagy azokban a vendéglői söntéshelyiségekben, amelyekben borralvaló adás nem volt szokásos és amelyekben éppen ezért, az ott alkalmazott csapos vagy pincér az ipartestület által megállapított fizetésnél nagyobb heti vagy havi fizetéssel van alkalmazva.

3. A százalék előjáróságunk határozata értelmében 10%-nál alacsonyabb nem lehet. A szétosztás pedig méltányos és az üzlet viszonyainak megfelelő legyen. Általában arra kell törekedni, hogy az alkalmazottak tisztességese életszínvonalra biztosíthatassék.

4. Egy pengőig 10 fillér kiszolgálási díj szedhető. Azaz lehet minden 1 pengőn aluli fogyasztás után 10 fillér kiszolgálási díjat számítani, viszont az üzlettulajdonos megállapíthatja, hogy a pengőn aluli fogyasztásnál milyen összeget számítsanak. Pl. 1 pohár sör 28 filléres ára után 3 fillért, vagy 50 filléres bécsinél 5 fillért.

A százalékot minden alkalommal, amikor a vendég fizet, föl kell számítani.

5. Ha a tulajdonos a pincérral kiszolgálja, a % a felszolgáló személyzetet illeti, ha azonban a tulajdonos családtagjai is rendszeresen kiszolgálják — mint-hogy ez esetben a családtagokat alkalmazottaknak kell tekinteni — a %-ban a rendszeresen kiszolgáló családtagokat is részesíteni kell.

6. A százalék összege mindenkor a vendég fogyasztását feltüntető jegyzék végösszegéhez számítható, tehát nem szabad azt az árba „belealkukálni”.

7. A százalékösszeg csakis a kiszolgáló személyzet által felszolgált étel-ital, azaz a vendég által a fogyasztásért tényleg fizetett összeg után jár. Az alkalmazottak a meg nem fizetett fogyasztás, valamint a kedvezményesen megállapított árak különbözete után nem igényelhetnek kiszolgálási díjat.

8. A kiszolgálási díjnak az üzletben szedhető százalék kulcsának, valamint a százalékbevétele elosztási arányának megállapítása, az alaprendelet (2.787/1936. I. K. K. M.) és az értelmező rendelet

A testületi Szék határozata a százalék felszámításáról.

TAGJAINK RÉSZÉRŐL ÁLLANDÓAN panaszok érkeztek az ipartestület elnökségéhez és előjáróságához, hogy egyesek a százalékot — dacára, hogy azt felszámítani tartoznának — nem számítják föl, sőt ezt nyilvánosan hirdetik is.

Ipartestületünk elnöksége az előjáróság határozatából is, több ízben nyilvános fölhívással fordult ez ügyben tagtársainkhoz, sőt sok esetben közvetlenül is fölhívta a rendelet ellen vétő tagokat annak pontos megtartására. Sajnos, eredmény nélkül, mert a panaszok nem maradtak el.

Mint-hogy emiatt a rendeletet megtartó tagtársaink hátrányos helyzetbe kerülnek és erkölcsi, valamint anyagi kárt szenvednek, míg a rendeletet kijátszó kartársaink meg nem engedhető jogosultságot anyagi előnyhoz jutnak — ezen panaszokat az ipartestület elnöksége elintézés végett Székünk elé utalta. Székünk ezekkel a panaszokkal behatóan foglalkozott és úgy határozott, hogy

a százalékrendelet határozmányait összefoglalva, nyomtatékosan fölhívja testületünk tagjait annak pontos megtartására, mert ezen fölhívásának publikálása után beadott és igazolt panaszok esetén megtörténik maga a Szék fogja az illetékes büntető rendőrbírósnak a panaszt átadni.

Pálbuszta sajt
Heller doboz
emmentáli
Derby sajt vendéglőkben
nélkülözhetetlen

Prima szlovéniai főgyűfából **boroshordók** minden nagyságban, úgyszintén **bortöltő csörek**, borikánnák és szűrelő kádák

Laposa András

kádámester, VIII. Kálvária tér 13. Telefon: 137—457

Szt. LUKÁCS gyógyfürdő és gyógyszálló

a reumás betegek évszázados gyógyhelye.

Télien, nyáron nyitva
Telefonszám: 1-360-80

(18.412/1936. I. K. M. M.) szerint az üzlettulajdonos kizárólagos joga, illetőleg kötelessége.

Y. A szállalékbevételei csakis a felszolgáló személyzetet illeti.

Előjáróságunk ajánlása szerint vendégünkben kiszolgáló személyzetet a következő arányban részesedjék:

- a főpincér 40%
- a felszolgáló 40%
- a főszabadult borász 20%

Az esetben, ha felszolgálóval dolgozó borász legalább egyéves tanonc, az 10%-ot kapjon, mely esetben a felszolgálóé 50%.

Penziók konyhában alkalmazottak csak az esetben részesedhetnek a szállalék-bevételeiben, ha azok kiszolgálást, vagy szobalányi teendőket is végeznek.

A szállodai személyzet az üzleti beosztásuk illetőleg elfoglaltságuk természetétől függően részesedjék a szállalékbevételeiben.

10. A szállalékbevételeit a főpincér kezeli, akinek esetleg egy érdekelt alkalmazott segítkezik és a bérfizetés napján a megállapított és a személyzettel munkabélapécsor között arányban ugyancsak a főpincér ossza szét.

A kisegítő alkalmazottaknak, akik a szállalékbevételeiből részesednek, lehetőleg a munka befejezésekor kell kifizetni a rájuk eső összeget.

Az üzlettulajdonos minden alkalommal győződjön meg a szállalékbevételei összeszerző helyességéről és hogy ezen összeg fele van-e téve. Az ellenőrzés elmulasztásából eredő hiányért a rendelet szerint az üzlettulajdonos büntetőjogi felelősséggel tartozik.

A szállalékbevételei szétosztása győztek alapján történjék és mindenki, aki a szállalékbevételeiből részesedhetik, aláírásával ismerje el az átvett összeget.

Ezek az aláírt ívek megőrzendőek.

A kiszolgálási díjjal egyidőben előjáróságunk által megállapított bérek is kifizetendőek; azt csökkenteni nem szabad.

Ipartestületünk a kötelező szállalék bevezetése alkalmából az ú. n. „személyzeti borítékot” ennek megfelelően kiegészítette.

Ajánljuk Tagtársainknak, hogy ilyen „személyzeti boríték”-ot szerezzenek be, alkalmazottakkal — munkabélapécsuk előtt — ismeressék meg és írással alá, amiattal elejét veszik a keletkező vitáknak.

Igen tiszte! Kartársaink!

A SZÉK HATÁROZATÁBÓL ezekben foglaltuk össze a kötelező szállalékos kiszolgálási díjról szóló tudnivalókat.

Tisztelettel fölkérjük t. Kartársainkat, hogy a jövőben a rendelkezésre pontosan alkalmazkodjanak, mi nem szeretnénk, ha a Szék elől közölt határozatát t. Kartársaink bármelyikével szemben végrehajtani kényeszerelnénk.

Mi bízunk t. Kartársaink jóhiszeműségében és reméljük, hogy a további panaszok meg fognak szünni. Budapest, 1937 október havában.

BALLAI KÁROLY
jegyző

BANDL JÓZSEF
a Szék elnöke.

A svájci idegenforgalom.

A SVÁJCI IDEGENFORGALOM a legutóbb közzétett (július havi) hivatalos statisztikai kimutatások szerint továbbra is erősen javuló irányzatot mutat. 184.000 vendégforgalmi rendelkezés 7004 vendéglátóipari üzemben mintegy 590.000 vendég összesen 2.478.000 éjszakát töltött, az érkezettek száma tehát 162.000-rel, vagyis 37,9%-kal, az eltöltött éjszakák száma 654.000-rel, azaz 35,8%-kal felülmulta az 1936 július havi eredményeket.

Az elmúlt esztendő azonos időszakával való egybevetés pontos számszerű adatait az alábbi táblázat mutatja:

A vendég lakóhelye	Érkezettek száma	Eltöltött éjszakák száma
Belföld	1936 július 235.465	1937 július 285.716
Külföld	1936 július 1.116.508	1937 július 1.304.257
Osszesen	1936 július 427.642	1937 július 589.658
		1936 július 1.824.068
		1937 július 2.477.875

A látogatottság emelkedése már a múlt hónapban is főként a külföldi vendégek erősebb áramlásának volt tulajdonítható. Ez a megállapítás július hóra még fokozottabban érvényes. A külföldi vendégek száma 12.055-tel, vagyis 58,3%-kal, az általuk eltöltött éjjelek száma 466.058-cal, vagyis 65,8%-kal emelkedett 1936 júliusához képest. A belföldi vendégek számánál 50.251 (21,3%), az általuk eltöltött éjszakák számánál 187.749 (16,8%) az emelkedés. A külföldi vendégeknek az összes idegenforgalomban való részesedése a tavaly júliusi 44,9%-ról 51,5%-ra, az eltöltött éjszakák számánál 38,9%-ról 47,3%-ra emelkedett.

Figyelemreméltó jelenség, hogy az eltöltött éjjelek összes gyarapodásának 9/10 része a tulajdonképpeni idegenforgalmi területekre esik, ahol a vendégek átlagos foglaltsági arányszáma a szállókban és fogadóknak 30-ról 42-re, a penziókban 43-ról 53-ra, az szanatóriumokban 65-ről 79%-ra növekedett meg. Az ágyak foglaltsági arányszáma egész Svájc területén átlagban, az 1936 júliusi 33-mal szemben idén 43 volt.

A svájci idegenforgalom ezen kedvező alakulása mellett sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az 1936. évhez viszonyított javulás még távolról sem jelenti a vendégforgalom normalizálódását, hiszen az elmúlt esztendő forgalma a normális turistaforgalomnak mindössze 25–30%-át tette ki. Az ország vendégek számának Svájcban is megállapítható csökkenése igen érzékenyen érinti a svájci szállóipart, melynek az ország közötti évtizedes erős kapcsolata voltak; hasonló veszteséget

CALDERONI ÉS TÁRSA látservezők

BUDAPEST, V. VÖRÖSMARTY TÉP 1. SZÁM. (Haas-palota)
Telefon: 18-11-48. Alapítva: 1819

Szemüvegek, színházi látcsövek a legfinomabb kivitelben
Hőmérők, barométerek, időjelzők házikók stb. Fényképeszteti készülékek és felszerelések nagy választékban.

jelent a Németországból származó turistatorgalom nem vált kedvezőtlenül alakulása is. Annál öröndesebb a szállodásipar szempontjából a belső idegentoralmi jelentős megnövekedése, mely főként a svájci frank külföldi vásárlóerejének csökkenésére vezethető vissza.

A svájci idegentoralmi vidékek szállodáiból érkezett jelentések szerint csaknem mindenütt erős lenyomási irányzat nyilvánult meg a szállodai árrakl szemben, ami komoly akadálya annak, hogy a szállodák pénzügyi helyzete kielégítő mértékben megjavuljon. Annál is inkább, mivel az üzemi költségek az év folyamán 10%-kal emelkedtek. Ilyen körülmények között igen nehéz és kényes feladat a jövő esztendő nyári idényárainak megállapítása is. Az árak emelése pénzügyi és üzemgazdasági szempontból teljesen indokolt volna, a külföldi vendégtoralmára való tekintettel azonban meglehetősen kockázatos jelentene. Az árszabályozás kérdését a svájci szállodások szövetségének központi bizottsága a közeljövőben egybehangzó rendkívüli közgyűlés elé fogja terjeszteni, azon javaslat kíséretében, hogy a végleges, meghatározott időtartamra szóló szabályozástól egyelőre tekintsenek és ideiglenesen tartsák be az 1935 szeptember 19-én megállapított minimális árakat.

A svájci idegentoralmi és szállóipar számára rendkívüli fontossággal bír a külföldi részére engedélyezett 30%-os vasúti kedvezmény további fenntartása is. Az utóbbi hetekben ezen kedvezmény csökkentésére, sőt teljes megszüntetésére vonatkozó, nyugtalanító hírek terjedtek el, melyek a legerélyesebb tiltakozásra késztették a svájci szállodásipar hivatalos szerveit. A szállodás szövetség központi bizottsága mindent elkövet arra nézve, hogy ezen, idegentoralmi szempontból döntő jelentőségű kedvezmény továbbra is megmaradjon. Éppen így tiltakozást jelentettek be a benzínárak indokolatlan emelése ellen is, mely drágítás szintén káros hatással volna a svájci idegentoralmára.

A belga idegentoralmi politika.

A BELGA SZÁLLODÁSIPAR részéről meglehetősen éles bírálatok hangzottak el a kormány hivatalos idegentoralmi politikájával szemben és ezen kritikai észrevételek a sajtóban is élénk visszhangra találtak.

A szállodásipari szakemberek mindenképpel Ausztria, Csehszlovákia, Magyar-, Német-, Olaszország és Svájc példájára hivatkoznak, mely államok mindegyike figyelemreméltó idegentoralmi eredményeket ért el az idel nyári idény folyamán, míg a belga turistatoralmi helyzete egyáltalában nem kielégítő. Utainak arra, hogy nem elég néhány százezer idegentoralmi rőpiratot és nyomtatványt külföldre küldeni, ahol azok sok esetben a konzulátusok, vasúttársaságok és utazási irodák pincéiben penészednek el, hanem előnyös utazási egyezmények, kereskedelmi kompenzációs szerződések, utazási csekkok, szállodai bönök utánj kellene Belgium számára is megfelelő arányú külföldi vendégtoralmat biztosítani. Szükséges volna emellett a belső idegentoralmat is céltudatosan és szakszerűen szabályozni. A „fizetett szabadságidő” rendszere, melyet ezútvben Belgiumban is bevezettek, elvileg feltétlenül helyesímelhető, a gyakorlatban azonban korántsem hozta meg a kívánt eredményeket. A közönség nagyobb fogyasztóképesseggel bíró rétege általában külföldön tölti szabadságidejét, az „új turisták” pedig még alapos nevelésre szorulnak; számos panasz merült fel, mely szerint sok esetben annyira fegyelmellettlenül, sőt izléstelenül viselkedtek, hogy valóságai elriasztották a szőlf polgári — bel- és külföldi — közönséget. Egyes fürdőhelyeken ezáltal a szállodásipar legjobban megterhelte rétegeinek komoly károkat is okoztak, mert megtöltődtek ugyan a kisebb szállók

és penziókat, de kivívó viselkedésükkel számos régi, fogyasztóképes vendég távozását és elmaradását idézték elő.

A belga szállodásipar mindezen kedvezőtlen tapasztalatok alapján új alapokra helyezett, kellő szakértelemmel megszervezett belső és külső idegentoralmi politikát vár a kormánytól és reméli, hogy állásponójának érvényt szerezve, ha idén már nem is, de legalább a jövő esztendőben öröndesebb eredményel zárhatja le évi mérlegét.

A párizsi szállodások mozgalma a „Központi Elszállásolás” intézménye ellen.

A PÁRIZSI KISEBB SZÁLLOÚZEMEK tulajdonosai jogos elégtelenséggel tapasztalják, hogy a világhírlítés nagyarányú látogatottsága ellenére szobáik tekintélyes hányada üresen áll. Ezen kevéssé öröndes jelenség egyik legfőbb oka az, hogy a párizsi polgári és katonai hatóságok és e célból kiírt iskolai és laktanyaeépületekben ú. n. központi szállásokot rendeztek be, ahol a kiállítás meglekítése végett Párizsba érkező belföldi látogatók nagy része, főképpen a sportegyletek, iskolák, mezőgazdasági szövetségek, munkásegyletek csoportos utasai minimális átalányösszeget kapnak és teljes ellátást kapnak. A hatóságok ilyenformán a kisebb szállodáknak olyan erős versenyt támasztottak, amellyel ezek az adókkal és szociális terhekkel amúgyis nehezen viaskodó kisüzemek teljesen képtelenek megbirkózni.

A párizsi szállodai szindikátus ezen ügyben a közelmult napokban küldöttéget vezetett el kereskedelemügyi államtitkárhoz és egyidejűleg beadványt fordult Szajna megye prefektusához is, feltárva a kis szállók séméletét. Hangsúlyozta a beadvány, hogy az idegentoralmi bevételekből elsősorban a közterhek alatt görnyedő szakemberek igényjogosultak részesedni és egyebek közt rámutat arra a vitathatatlan tényre, miszerint a kiállítás látogatóinak a legkisebb szállodai üzem is nagyobb kényelmet és függetlenséget, külön ellátást tud nyújtani, mint amit az bürokratikus vezetés alatt álló tömegszállások biztosítani képesek.

Állami hitelakció a norvég szállodásipar érdekében.

HÓNAPOKKAL EZELETT ALKALMUNK volt beszámolni arról, hogy a fokozatos idegentoralmi fejlődést felmutató skandináv államok, különösen Svédország és Norvégia szállodásipari üzemeinek korszerűvé tétele iránt a belső és külföldi magántőke milyen élénk érdeklődést mutat. Azóta a magánkezdeményezés útján megindult szállóépítési és újjáépítési munkálatok nemzetgazdasági jelentősége, párosulva a sajtó és a közvélemény kedvező állást foglalásával, a kormánykörök előtt is nyilvánvalóvá tette az állami támogatás megadásának szükségességét. A norvég kormány el is határozta, hogy 3 millió norvégkorona összegű állami hitel bocsát az észak-norvég szállodásipar rendelkezésére, mely összeg részint közvetlenül szállóépítéskre, részint magánhitelek garanciális céljaira fog szolgálni. Az akció eredményessége esetén az állam újabb hitelek nyújtása elől sem zárkózik el, úgyhogy a norvég szállodásipar intézményes újjáalakításának feltételei máris biztosítottak tekinthetők.

Borpalota Rt.

Budapest, VI. Király ucca 26. Telefonok 1-140-44, 1-184-6

Ajánlja kiváló minőségű márkás
táborlati palackozva és hordóféltelben

A német vendéglátóipar.

A NÉMETBIRODALMI KONJUNKTURAKUTATÓ INTÉZET legutóbbi, 39. heti jelentésében igen érdekes áttekintést nyújt a német vendéglátóipar helyzetéről és kilátásairól. A vendéglátóiparnak az egész német gazdasági életben elfoglalt helyzetéről a következő számadatok nyújtanak értékes tájékoztatást:

A vendéglátóipar az utolsó évtizedben 3,9 és 6,4 milliárd márka között ingadozó évi forgalmával a német magángazdaság összes bevételének jelentékeny hányadát — kerekén 8%-át — foglalja el. 270.000 vendéglátóipari üzem (az 1933. évi adatok szerint) 790.000 alkalmazottat foglalkoztat; ezen létszám nagyobb, mint az államvasutak, a magánvasutak és a közúti vasutak személyzete együttvéve. Különleges szociológiai jelentőséget ad a német vendéglátóiparnak kifejezetten kisüzemi jellege is: az 1—5 alkalmazottat tartó kis- és középüzemek száma nem kevesebb mint 92%-át teszi ki az összes üzemeknek és az alkalmazottak nagyobb része is — mintegy 69% — ezen kisebb üzemekben van foglalkoztatva. Sajátos vonása a vendéglátóiparnak az üzemben közreműködést kifejtő családtagok magas számaránya is: a foglalkoztatott személyek 63%-a üzemtulajdonos vagy annak hozzátartozója.

A szállóadóipar helyzetére igen jellemző adat, hogy 5543 ágyval rendelkező 40 nagy szállóüzem az 1929-től 1933-ig terjedő időszak 40%-os forgalomcsökkenése után 1934-től 1937-éig 40—60%-kal emelte forgalmát. A német szállóadóipar jövőbeni kilátásait az intézet kifejezetten kedvezőnek nyilvánítja.

Az éttermi, kávéházi és kocsmái üzemek helyzetére vonatkozóan megtudjuk a jelentősébb, hogy az 1929. évi 6,4 milliárd összes forgalom 1933-ban 3,9 milliárdra esett vissza, 1936-ban azonban ismét 5 milliárdra emelkedett. Majdnem teljesen meggyozdik ezzel a sörfogyasztás kialakulása is, melynek hullámzását az alábbi táblázat mutatja:

Év	Fogyasztás millió hektoliterben	1928 = 100
1925	47,2	86,5
1926	48,0	87,9
1927	51,1	93,8
1928	54,6	100,0
1929	57,6	105,6
1930	48,1	88,2
1931	36,8	67,4
1932	33,3	61,1
1933	33,9	62,2
1934	36,6	67,2
1935	39,5	72,4
1936	39,6	72,6
1936 ápr.—jún.	10,97	74,9
1937 ápr.—jún.	11,97	81,7

Az 1929 óta nagyarányú csökkenést mutató német sörfogyasztás tehát az 1932. évi mélypont után lassan, de fokozatosan emelkedő irányzatot ért el és a folyó évi adatok alapján annak további emelkedése várható. A Konjunktúrakutató Intézet megítélése szerint azonban a német sörfogyasztás emelkedése nem fog lépést tartani a vendéglátóipar általános bevételének megnövekedésével, annál is kevésbé, mert az utóbbi években Németországban is nagyobb jelentőséghez jutott a bortfogyasztás. Nagymértékben emelkedik ezenkívül az étgetett szeszitalok, továbbá az alkoholmentes italok fogyasztása is. Érdekes jelenség az étkezők (Mittagstische) és alkoholmentes éttermek térhódítása is, amelyek száma 1925-től 1933-ig 68%-kal emelkedett. A kávézóipar illetéktelen versenye, mely nálunk a kis- és középvendéglőnek annyi kárt okoz, Németországban nem juthat szerephez: az étkezők csak egyféle menüből álló

ebédeli szolgálnak fel és mindaddig az alkoholmentes vendéglők versenyre sem vált érezhetővé.

A német vendéglátóipar helyzetének javulását mutatja, hogy 1925-ben a német magángazdaság bevételeiből való részesedése csak 7,3%-ot, 1935-ben már 8,4%-ot tett ki. A további kilátások határozottan kedvezőnek minősíthetők, nona az egyéni üzemekben a forgalom nagyarányú emelkedésére számítani aligha lehet. Hogy pedig a kollektív társas vállalkozások új formái milyen hatással lesznek a német vendéglátóipar fejlődésére, az egyelőre nem lehet pontosan áttekinteni.

A német vendéglátóipar további fejlődése a szakmai képesítés kérdéssével is szoros kapcsolatban van. A hivatalos körök komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a terbe vett új vendéglátóipari törvény keretében az új iparengedélyek kiadását szakképesítéshez kellene kötni és ez az őszme a vendéglátóipari szakemberek tekintélyes részének helyesléssel találkozni. A kérdés ilyen irányú egységes szabályozásának egyik alapvető feltétele, hogy a minden tekintetben elegendő szakmai kiképzés lehetőségei az ipar körében belül kellőképpen biztosíthatóak.

A salzburgi szakácsművészeti kiállítás.

AZ OSZTRÁK VENDEGLÁTÓIPAR SALZBURGI szakácsművészeti kiállítása, mely szeptember 21-től október 5-ig tartott, mind erkölcsi, mind anyagi téren egyaránt igen szép eredménnyel zárult. A kiállítást nagyszámú érdeklődő kereste fel. Ipari és kereskedelmi részről ой nagy volt az érdeklődés, hogy az „Élőkonyha” bemutatóját, mely Bécs, Stájerország, Salzburg, és Tirol legkiválóbb szakácsainak alkotásait tárta a közönség elé, a kiállítás épületéből: a városi gyórházból, ki kellett helyezni egy, a gyórházpark területén elhelyezett hatalmas sátorépítménybe. A Salzburgban üdülő bécsi és külföldi közönség nagy része is élénk érdeklődéssel viseltetett a kiállítás iránt, ami nagymértékben hozzájárult annak megérdemelt sikeréhez.

A vendéglátóipari üzemek bérbeadásának szabályozása Ausztriában.

AZ OSZTRÁK VENDEGLŐS- ÉS KOCSMÁROSIPARBAN uralkodó üzletbérbeadási viszonyok arra késztették a bécsi ipartestület vezetőit, hogy az illetékes hatóságoknak javaslatot tegyen a bérleti jog újjáalkotására vonatkozólag.

A vendéglátóipari üzemek bérbeadását Ausztriában is csak az esetben engedélyezték, ha az üzemenedélyes nyilvánvaló okok folytán képtelen volt ellátni az üzemvezetés feladatait: így engedélyezték özevgyek, gyámság alatt álló gyermekek, munkaképtelenség stb. részére. Megállapított nyert azonban, hogy az utóbbi időkben a vendéglátóipari üzemek bérbeadásával igen sok visszaélés történt. Számos üzemet csupán a jövedelmezőség hiánya miatt adtak bérbe és a gyanútan bérleti célzatossan félrevezették. Ez a félrevezetés sok esetben úgy vált lehetségessé, hogy a forgalom aránylag magas volt ugyan, de a túlnyug üzemi költségekről, melyek a jövedelmezőséget megakadályozták, a bérlet kellő felvilágosítást nem kapott, más esetekben pedig a forgalom nagyságára vonatkozólag lévsztették meg a bérlet.

Mindezen visszaélések kiküszöbölése céljából azt kéri az ipartestület a hatóságoktól, hogy a bérleti engedély megadására ipartestületi jóváhagyáshoz köttessék. Ennek értelmében az ipartestület nemcsak azon okokat vizsgálja felül, amelyek folytán az engedélyes üzemet bérbeadni kényszerül, hanem az üzem jövedelmezőségét is. Olyan bérleti objektumok, amelyek rövid időn belül — a jövedelmezőség hiánya miatt — többször is bérlet cserélték, a jövőben nem volnának bérbeadhatók.

A lengyel gyógyhelyekre utazó külföldiek ingyenes vízumai.

LENGYELORSZÁGBAN számos kedvező fekvésű, ásványvizekben gazdag gyógy- és fürdőhely van, melyek azonban a múltban kevésbé voltak ismeretesek a külföldi közönség körében. A lengyel idegenturizmus ügyek vezetői ennek tudatában, a kormányzat hathatós támogatása mellett nagyarányú és céltudatos propagandát indítottak ezen gyógyhelyek külföldi megismertetése érdekében s ezen akcióval párhuzamosan mindent elkövetnek egyrészt a fürdőhelyek vendégturizmus kultúrájának emelése, másrészt az odautazás anyagi feltételeinek megkönnyítése tekintetében. 1937 május 1 óta jelentékeny vasúti kedvezményeket biztosítanak mind a társas-, mind az egyéni utasok számára, sőt ezenfelül teljesen ingyenes vízumot nyújtanak a gyógyfürdőkét felkereső külföldi vendégeknek. Mindezen intézkedések termékeny hatása a lengyel gyógyhelyek külföldi vendégturizmus jelentékenny megerősödésében mutatkozik meg.

A vízumkérdés reformját nálunk is hosszú évek óta kéri és sürgeti a magyar idegenturizmus és vendéglátóipar valamennyi szakértő és felelős tényezője, sajnos, minden kézzelfogható gyakorlati eredmény nélkül. Nincsen olyan idegenturizmus jellegű gyűlés vagy tanácskozás, melyen ez a nemzetgazdasági érdekű, jogos kívánság el ne hangoznék, mint pangsos sirámaink állandóan és hasztalanul visszatérő refrénje. Legutóbb a balatonfüredi szállodás kongresszuson emlékeztek meg egyébként iszt „a már analóg ismételt vízumreform” szükségességéről. Annyi megdönthetetlen igazságú érv, oly sok meggyőző külföldi példaadás után vajjon nem tartják-e az illetékesek az időt elérkezettnek arra, hogy ezt a régen vajdó kérdést a komoly szakemberek egyöntetű véleményének és a magyar közigazdaság és az idegenturizmus jól felfogott érdekeinek megfelelően végre-valahára rendezzék?

Budapestten tartják az utazási irodák 1938. évi világkongresszusát.

A FÉDÉRATION INTERNATIONALE AGENCE DE VOYAGES október 6-án fejezte be ez évben Bernben rendezett kongresszusát. Mint a „VIA” Utazási és Fürdőiroda Kft. velünk közli, ezen a kongresszuson elhatározottat, hogy az utazási irodák világkongresszusát 1938. év októberében Budapesten fogják megtartani. A legteljesebb elismerés illel meg azokat a magyar résztvevőket, akik a jövő évi világkongresszus Budapesten való rendezése érdekében közreműködtek, mert ennek a világkongresszusnak fővárosunkban való megrendezésének magyar idegenturizmus szempontból felmérhetetlen jelentősége van.

Akik az Otthonról meglemekeztek.

Martin Antal 10 pengőt küldött az Otthon fenntartási-alap javára. Ezenkívül a péceli kirándulás alkalmával adott felülfizetésekben a múlt lapszámunkból kimaradt Szántó Fábiantól 5 pengő és Papp Kálmántól kapott: 2 pengő adomány, aminek nyugtázasát most pótoljuk. Markovits Nándor 20 pengőt küldött. A nemes-sztví adományokért ezúton is hálás köszönetet mondunk.

Halálozás.

Borostyánköli (Baldauf) Mátyás vendéglős, a régi békevilágban közsímert és híres „Mátyás pince” tulajdonosa, f. é. október 6-án hosszas szenvedés után életének 65. évében elhunyt.

Leikam György vendéglős I. é. október 7-én életének 59. évében elhalálozott.

Allást keresnek.

Magyar, német, francia étlapíró éttermi segéd elhelyezkedést keres. Címe az Ipartestületben.

Megbízható fiatal csapos elhelyezkedést keres. Címe meg tudható az Ipartestületben.

Gyakorlott gazdaasszony nagyobb üzembe ajánkozik. Címe az Ipartestületben.

Fiatal leány, vendéglős gyermeke, megfelelő iskolai képzettséggel, kezdő felirónőnek ajánkozik. Címe az Ipartestület Irodájában meg tudható.

Szerényigényű 36 éves izr. leány, tisztességes, megbízható, önálló vendéglős ismeretségét keresi házasság céljából. Érdeklődés: „Hozomány” jellegére e lap kiedőjébe.

Kartársak! Felkérünk benneteket, hogy Zwack Unicumja gyánant ne mérjétek ki más Italt se az UNICUM levegőből, se más-fajta levegőből, mert az UNICUM szó a Zwack likörgyár kizárólagos védjegyzett tulajdonát képezi és e néven csak valódí áru hozható forgalomba. Ha a vendég UNICUMOT kér: adjatok neki valódí UNICUMOT, mert UNICUM néven más keserű nem szabad eladni se Zwack levegőből, se más levegőből.

Felhívjuk az igen tisztelt Kartársak figyelmét a Csáky must hirdetésére, aki tudomásunk szerint minden évben teljes megelégedésre szolgálta ki a Kartársakat.

Róza Andor

TÚZIFA ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ

IRODA: BUDAPEST, VII, DOHÁNY U. 90. TELEFON: 1-425-79

Kérjük

kartársainkat,
csakis

hirdetőinknél vásároljanak

és vásárlásaiknál hivatkozzanak lapunkra!

Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete
Szerkesztőség
Szállodások, Vendéglősök, Kávások és Alkalmazottak
Nyugdíjgyesülete

Budapest, IX, Lónyay ucca 22. sz. Telefon: 381-152.

A Szállodai Szakosztály, telefon: 180-001.

Szállodások és vendéglősök szakiskolája
Budapest, IX, Lónyay ucca 6. sz. Telefon: 187-279.
Igazgatóval értekezhetni hétköznapokon d. u. 4—7-ig

Budapesti Vendéglősök Adóközössége
Budapest, IX, Lónyay ucca 22. sz. Telefon: 184-003
Hivatalos órák: hétköznapokon délelőtt 9—2 óráig.